

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Sierpień 2018

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Napięte stosunki gospodarcze na linii USA-ChRL mogą doprowadzić do wzrostu wymiany handlowej Chin z krajami europejskimi, zwłaszcza z Ukrainą;
- b. wprowadzenie ruchu bezwizowego dla obywateli ChRL i Białorusi prawdopodobnie doprowadzi do wzrostów napięć społecznych, szczególnie w kontekście rosnącego na Białorusi bezrobocia. Podobną sytuację odnotowujemy na Półwyspie Bałkańskim;
- c. w kontekście napiętych stosunków gospodarczych i politycznych Rosji i Chin vis-à-vis Stanów Zjednoczonych odnotowujemy zacieśniającą się współpracę wojskową, która manifestować ma poprawne stosunki między mocarstwami.

II. CHINY-UKRAINA

3 sierpnia: Ukraina planuje sprzedaż technologii lotniczej do Chin. Upadający przemysł lotniczy na Ukrainie potrzebuje znacznych inwestycji, wobec powyższego planuje się przeniesienie ośmiu linii produkcyjnych silników odrzutowych do Państwa Środka. Transfer zakłada między innymi przeniesienie produkcji silników typu: D-136, AI-136T, TV3-117VMA-SBM1V, AI--450S. Potencjalny transfer technologii powoduje wzrost napięć pomiędzy Waszyngtonem, Moskwą i Kijowem.

7 sierpnia: Stepan Kubiv: Chiny są dla Ukrainy strategicznym partnerem. Ukraiński wicepremier za pomocą mediów społecznościowych w pozytywnym tonie wypowiadał się na temat kontaktów gospodarczych z Chinami. Obecnie, wartość wymiany handlowej pomiędzy państwami wynosi 7,7 bln USD, niemniej Kubiv wyraża nadzieję na gwałtowny rozwój handlu między stronami po nadchodzących targach China International Import Expo (CIIE) w których Ukraina zaprezentuje się po raz pierwszy. Ukraińska delegacja na CIIE szacowana jest na ok. 200 przedstawicieli biznesu, która reprezentować będzie 19 przedsiębiorstw z różnych sektorów.

8 sierpnia: China Harbour Engineering Company rozpoczęło pracę w porcie w Czarnomorsku. Prace dotyczą pogłębiania podejścia portu z 14,5 m do 16 m. Szacuje się, iż pracę potrwać od dwóch do pięciu miesięcy. Koszt projektu wynosi 404 mln UAH (55,4 mln PLN).

13 sierpnia: w Jinan powstanie park przemysłu rolnego Ukrainy. Zainicjowanie przedsięwzięcia wynika z wdrożenia przez Miejskie Biuro Handlu miasta Jinan rządowej strategii internacjonalizacji „Going Out; chin. 走出去”. Oprócz Ukrainy, swoją strefę rolną utworzy również Sudan, natomiast Mozambik oraz Nigeria zrealizują projekt utworzenia parków przemysłowych. Ukraiński park posłuży przede wszystkim do przechowywania eksportu tamtejszych zbóż.

17 sierpnia: Ukraina ujawnia projekt kolejowy „China-Ukraine-EU” pod egidą Pasa i Szlaku. Projekt zaprezentowany został podczas rozmów przy okrągłym stole noszących tytuł „Kolej wysokich prędkości a potencjał tranzytowy w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku”. Przewiduje on budowę 1100 km linii kolejowych wysokich prędkości, by Ukraina stała się kluczowym łącznikiem tranzytowym w koncepcji Pasa i Szlaku. Projekt został ciepło przyjęty przez ekspertów z zakresu infrastruktury i technologii, bowiem ma on utworzyć 450 tys. nowych miejsc pracy podczas realizacji przedsięwzięcia a docelowo zachować 70 tys. miejsc w etapie operacyjnym. Spotkanie przy okrągłym stole zostało zainicjowane przez stowarzyszenia „Silk Link” oraz „High-Speed Rail Lines”. Projekt wyceniany jest na bagatela 23 mld USD a jego realizacja miałaby potrwać 7 lat.

22 sierpnia: Chiny pozostają kluczowym partnerem Ukrainy w kwestii eksportu zbóż. Eksport ukraińskiego jęczmienia w okresie lipiec 2017 – czerwiec 2018 wyniósł 790 kt. Dla porównania, w analogicznym okresie w latach 2016-2017 eksport ten wyniósł 300 kt. Ukraińska mąka w sezonie 2017/2018 również częściej trafiała do chińskich producentów i konsumentów. Obecnie, eksport tejże wynosi 125 kt (81 kt w sezonie 2016/2017). Ukraińscy rolnicy spodziewają się również gwałtownego wzrostu eksportu kukurydzy, bowiem na chińskim rynku dynamicznie rozwija się sektor produkcji bioetanolu.

III. CHINY-BIAŁORUŚ

13 sierpnia: pierwsi turyści z Chin dotarli do Białorusi w ramach ruchu bezwizowego. Zapowiadane w czerwcu zniesienie obowiązku wizowego ostatecznie weszło w życie. Vitaly Gritsevich pełniący obowiązki zastępcy dyrektora

departamentu turystyki przy białoruskim ministerstwie wyraził nadzieję, iż ruch bezwizowy z Chinami wprowadzi podobną dynamikę jak tożsame porozumienie z rządem argentyńskim. W pierwszym półroczu 2018 roku, Białoruś przyjęła sześciokrotnie więcej obywateli Argentyny, niż w całym 2017 roku. Oczekuje się, iż porozumienie z Chinami przyniesie podobny wzrost.

14 sierpnia: Belarusian Potash Company z dużym kontraktem na eksport nawozu. BPC oraz Sinochem podpisały pięcioletnie porozumienie, w którym przedmiotem eksportu będzie potaż, stosowany jako nawóz mineralny. Dokument w formie memorandum zakłada eksport białoruskiego potażu do Chin od 2019 roku przez kolejnych pięć lat z zastrzeżeniem, iż umowa będzie odnawiana każdego roku w oparciu o aktualną sytuację rynkową. Całkowita podaż potażu na rynek chiński w całym okresie trwania umowy ma wynieść 700 tys. ton.

16 sierpnia: chińsko-białoruskie manewry antyterrorystyczne. Szef Sztabu Generalnego Białoruskich Sił Zbrojnych oraz pierwszy wiceminister obrony – Oleg Belokonev obserwował wspólne ćwiczenia antyterrorystyczne *Hunting Falcon 2018* w mieście Jinan. Ponadto, Belokonev spotka się również z szefem Sztabu Centralnej Komisji Wojskowej ChRL, Li Zuocheng'iem w celu omówienia kolejnych wspólnych projektów w kwestii edukacji i szkoleń wojskowych a także współpracy militarnej w ramach Szanghajskiej Organizacji Współpracy.

17 sierpnia: GTA Data Technologies (Shenzhen GTA Education Tech Ltd.) z siedzibą w Great Stone. Chińskie przedsiębiorstwo utworzy platformę otwartej chmury obliczeniowej do obsługi danych finansowych. Centrum danych obejmować będzie giełdy z Chin oraz Europy Środkowej i Wschodniej. Zebrane dane będą wykorzystywane przez chińskie firmy maklerskie, fundusze inwestycyjne oraz inne instytucje finansowe.

29 sierpnia: Leonid Zayats z wizytą w Pekinie. Szef białoruskiego ministerstwa rolnictwa i żywności spotkał się z przedstawicielami China Meat Association (CMA), Great Silk Road Company oraz Chengdu Haiyunda Company. Strony omówiły aktualny stan chińskiego rynku mięsa wołowego, uzgodniły wzrost dostaw białoruskich produktu oraz zapowiedziano realizację projektów inwestycyjnych przez chińskich partnerów na Białorusi. Dodatkowo, Zayats spotkał się z prezesami CITIC Group oraz jej spółką zależną specjalizującą się w sektorze finansowym oraz rolniczym.

30 sierpnia: centrum badań i rozwoju oraz linia produkcyjna fabryki superkondensatorów zostały oficjalnie otwarte w parku przemysłowym Great Stone. Projekt został zrealizowany przez OOO Chengdu Xinzhu Silk Road Development, jedną z pierwszych firm, która rozpoczęła działalność w ramach funkcjonowania chińsko-białoruskiego projektu parku przemysłowego. Budowa fabryki rozpoczęła się w 2016. Jednostka posiada również pierwszy, działający projekt badawczy na terenie parku. Superkondensatory produkowane w okolicach Mińska niebawem trafią do Rosji, Ukrainy oraz państw członkowskich EUG jak i niektórych państw UE. Docelowo, superkondensatory mają zostać montowane w osobowych pojazdach elektrycznych.

IV. CHINY-ROSJA

2 sierpnia: Spotkanie Wang Yi – Siergiej Ławrow. Spotkanie na szczepku ministrów spraw zagranicznych dotyczyło zaangażowania obu państw w Afryce, wspólnej strategii w ramach formatu BRICS oraz obecnej sytuacji na Półwyspie Koreańskim. Ławrow wyraził gotowość Rosji w kwestii podjęcia ścisłej współpracy w kontekście aktualnych wyzwań na arenie międzynarodowej podejmując większe wysiłki w ramach komunikacji strategicznej i koordynacji polityki zagranicznej z Chinami.

15 sierpnia: wizyta Yang Jiechi w Rosji. Były minister spraw zagranicznych a obecnie radca rządowy w gabinecie premiera Li Keqiang'a odbył wizytę w Rosji. Yang spotkał się z sekretarzem rosyjskiej Rady Bezpieczeństwa – Nikołajem Patruszewem w ramach czternastej rundy chińsko-rosyjskiego porozumienia ds. bezpieczeństwa. Wizytę Yanga należy odbierać jako zapowiedź strategicznego dla losów obu państw spotkania Xi-Putin jeszcze w 2018 roku, które najprawdopodobniej odbędzie się we Władywostoku.

22 sierpnia: połączenie Heihe-Błagowieszczeńsk. Niemal 20-kilometrowy odcinek drogowy zakładający budowę ponad kilometrowego mostu łączącego prow. Heilongjiang z obwodem amurskim wykona chiński Long Jian Road & Bridge Co. Ltd. Jest to długo wyczekiwany projekt połączenia tranzytowego Rosji i Chin, który w planach obu państw pojawiał się od 28 lat. Otwarcie mostu zapowiedziane zostało na październik 2019 roku. Całość projektu wyceniana jest na 2,4 mld RMB.

23 sierpnia: Vostok-2018 z udziałem chińskiej i rosyjskiej armii. Siergiej Szojgu, rosyjski minister obrony potwierdził, iż będą to największe manewry wojskowe od

czasów zimnej wojny, zarówno ze względu na zasięg geograficznych jak i potencjały armii uczestniczących państw. Mające odbyć się w dn. 11-15 września manewry zaangażują 300 tys. żołnierzy i 1 tys. samolotów armii z Mongolii, Rosji oraz Chin.

29 sierpnia: dziesięć myśliwców Su-35 trafi z Rosji do Chin do końca 2018 roku. Rosyjskie ministerstwo obrony wydało w tej kwestii oficjalne oświadczenie potwierdzające powyższą informację. Dostawa 10. myśliwców jest częścią umowy zawartej w listopadzie 2015 roku, kiedy to chiński rząd zobowiązał się na zakup 24 myśliwców za kwotę 2,5 mld USD.

30 sierpnia: Rosja sprzeda 2,5 mln akrów ziemi uprawnej Chinom. Amerykańskie sankcje, które wpłynęły na chiński rynek soi otworzyły Rosji nowe możliwości współpracy. Z doniesień Washington Post dowiadujemy się, iż propozycja Kremla zakłada sprzedaż ok. 2,5 mln akrów pod uprawę soi.

KOMENTARZ

1. Napięte stosunki w handlu zagranicznym pomiędzy USA i Chinami faworyzują Ukrainę. Do czasu utrzymania niekorzystnych dla USA taryf eksportowych na kukurydzę, Ukraina jako główny eksporter tego zboża w regionie Morza Czarnego wskazywany jest na głównego beneficjenta obecnej sytuacji na międzynarodowym rynku. Pomimo tego, ukraińscy przedsiębiorcy patrzą w przyszłość z ograniczonym optymizmem, bowiem dynamika obowiązujących ograniczeń w handlu pomiędzy mocarstwami może się odwrócić, a krótkoterminowa perspektywa wzrostu eksportu kukurydzy jest nikła ze względu na wysoki poziom zapasów zboża zarówno po stronie chińskiej jak i krajów UE.

Wzrost eksportu ukraińskiej kukurydzy do Chin wynika z rosnącego popytu na paszę dla zwierząt oraz gwałtownego rozwoju sektora produkcji bioetanolu, związanego z chińską polityką ograniczenia emisji dwutlenku węgla. Wyzwanie dla ukraińskich przedsiębiorców w powyższym kontekście stanowią również zacieśniające się stosunki gospodarcze Chin z Brazylią, która również jest globalnym eksporterem kukurydzy i prawdopodobnie również zwiększy eksport zboża na rynek europejski. Ukraiński eksport staje się jednak bardziej wydajny, m.in. poprzez poprawę infrastruktury w kwestii logistyki rzecznej, która uczyni eksport m.in. do Europy bardziej wydajnym oraz pozwoli ograniczyć koszty.

2. Białoruś staje się bardzo ważnym członkiem inicjatywy Pasa i Szlaku. W kontekście parku przemysłowego *Great Stone*, który jest największym zagranicznym parkiem przemysłowym w którego budowę zaangażowany był rząd w Pekinie, zwraca uwagę europejska aktywność jednego z udziałowców przedsięwzięcia – China Merchants Group. Obecnie, CMG zainteresowane jest inwestycją w port w Kłajpedzie na Litwie, która ze strategicznego punktu widzenia jest naturalnym przedłużeniem tranzytu chińskich towarów z Mińska do basenu Morza Bałtyckiego.

W związku z gospodarczymi i infrastrukturalnymi ograniczeniami państwa, chińskie podmioty będą musiały wziąć na siebie ciężar finansowania tychże. Z jednej strony przyczyni się to gwałtownego rozwoju gospodarki państwa, z drugiej natomiast pozwoli Pekinowi na uzyskanie handicapu, który w kilkuletniej perspektywie może zostać użyty to zwiększania nacisków politycznych na białoruski rząd. Park przemysłowy *Great Stone* pomimo swoich problemów związanych z reorientacją parku technologicznego na bazę produkcyjną oraz brak umowy handlowej z UE nadal stanowi główny motor napędowy i największą nadzieję dla białoruskiej gospodarki.

3. Społeczny wymiar inicjatywy Pasa i Szlaku w Rosji i Azji Centralnej. W mediach Azji Centralnej i Rosji pojawiły się głosy, iż wzrost chińskiej aktywności ekonomicznej i emigracji zaczyna być negatywnie odbierany przez opinię publiczną. Z badań przeprowadzonych przez niezależne instytuty wynika, iż w 2007 około 18% respondentów w negatywnym tonie wypowiadało się o chińskich obywatelach w kraju. Zaledwie 10 lat później odsetek ten stanowi aż 46% respondentów.

Wzrost antychińskich nastrojów łączony jest również z polityczną działalnością partii opozycyjnych i kwestia ta jest co raz częściej podnoszona w kontekście kreowania zaktualizowanej polityki wewnętrznej państw Azji Centralnej oraz Rosji. Jednym z głównych postulatów przeciwko Chinom jest sprzedaż interesów narodowych, degradacja środowiska naturalnego oraz gwałtowny wzrost korupcji na wysokim szczeblu. Ekspansja ekonomiczna Chin w Azji Centralnej poważnie zagraża również lokalnym interesom Rosji i wzrost nastrojów antychińskich co raz częściej łączony jest z rywalizacją obu krajów w ramach Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Sierpień 2018 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rod-m-lodz.pl

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl